

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | TIEDOLLA JOHTAMINEN 2/2021

Tietoja valtion maksullisesta toiminnasta 2020

Valtiokonttori

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Kuvailulehti

Julkaisija: Valtiokonttori	Julkaisupäivämäärä: 9.8.2021		
Tekijät: Valtiokonttori, T3 – Talous, tieto ja työelämä: Aune Sanz	Julkaisun teema: Valtion maksullinen toiminta		
Julkaisun nimi Tietoja valtion maksullisesta toiminnasta 2020	ISSN: 2489-4761		
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Valtiokonttori laatii vuosittain selvityksen valtion maksullisesta toiminnasta. Eduskunta on edellyttänyt hallitukselta hyväksyessään hallituksen esityksen valtion maksuperustelaksi, että se seuraa lain soveltamisen vaikutuksia hallintoon ja kansalaisten asemaan. Selvitys valtion maksullisesta toiminnasta luo osaltaan edellytyksiä seurantatehtävän toteuttamiselle. Valtion maksullista toimintaa tarkastellaan selvityksessä sekä kirjanpitoyksiköittäin, hallinnonaloittain että koko valtion tasolla.</p> <p>Maksullisen toiminnan selvityksen pääasiallinen tarkoitus on kartoittaa maksullisen toiminnan kannattavuutta. Tämän takia selvityksen tiedot on kerätty kustannusvastaavuuslaskelmista, jotka on esitetty kirjanpitoyksikköjen tilinpäätöksiin kuuluvissa toimintakertomuksissa. Tilinpäätöksistä poimittuja maksullisen toiminnan tuottoja valtiolla vuonna 2020 (2019) oli noin 1,6 (1,6) miljardia euroa, josta noin 411 (454) miljoonaa oli julkisoikeudellisten suoritteiden tuottoja, 380 (387) miljoonaa liiketaloudellisten suoritteiden tuottoja, 313 (324) miljoonaa erityislakeihin perustuvien suoritteiden tuottoja ja 545 (484) miljoonaa pelkästään virastojen sekä laitosten välillä harjoitettavaa maksullista toimintaa.</p> <p>Kun mukaan lasketaan virastojen ja laitosten välillä harjoitettava maksullinen toiminta (kustannusten korvaus), valtion koko maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2020 (2019) oli 69 % (72 %). Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 86 % (98 %), markkinasuoritteiden 97 % (96 %) ja erityislakien perusteella hinnoiteltujen suoritteiden 33 % (35 %).</p> <p>Selvitykseen on 6.9.2021 lisätty osio kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta sekä korjattu tiedot Valtiokonttorin määräyksestä.</p> <p>Tämän julkaisun tiedoista on koottu visualisointi tietojen tarkastelun sujuvoittamiseksi. Visualisointi on tarkasteltavissa osoitteessa:</p> <p>https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiaMWZlYjZkMDEtMGVlMi00YzNkLTg4YWMtZGFjZjg5YTU3ODE2liwidCI6IjdjMTkKZmE0LWMwZmMtNDcyNS05ZjA0LTc2YTQ0M2RlYjA5NSIsImMiOjhh9</p>			
Asiasanat:	valtion maksullinen toiminta, kannattavuus, kustannusvastaavuus, valtion maksuperustelaki		
Kieli:	suomi	Sivumäärä:	20
Julkaisujen myynti/ jakelu:	https://www.valtiokonttori.fi/tietoa-valtiokonttorista/julkaisut/julkaisuja-julkishallinnon-palveluista/		

Sisällysluettelo

Saate	4
1	Johdanto.....5
1.1	Maksullisen toiminnan lähtökohdat 5
1.2	Raportin taustaa.....6
2	Valtion maksullinen toiminta yhteensä.....7
2.1	Maksullisen toiminnan tuotot suoriteryhmittäin.....7
2.2	Kustannusvastaavuus vuosina 2013-2020.....8
3	Valtion maksullinen toiminta hallinnonaloittain..... 10
3.1	Tuotot hallinnonaloittain vuosina 2019-2020 10
3.2	Kustannusvastaavuus hallinnonaloittain vuosina 2019-2020 11
4	Valtion maksullinen toiminta kirjanpitoyksiköittäin 12
4.1	Maksullisen toiminnan tuotot kirjanpitoyksiköittäin 12
4.2	Kirjanpitoyksiköiden jakautuminen suoritusryhmittäin vuosina 2019 ja 2020 14
4.2.1	Hintatuettu toiminta 15
4.3	Maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävä maksullinen toiminta 15
4.4	Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta 16
Liitteet	20

Saate

Hyväksyessään hallituksen esityksen valtion maksuperustelaisiksi eduskunta edellytti samalla, että hallitus seuraa lain soveltamisen vaikutuksia hallintoon ja kansalaisten asemaan. Valtiokonttorin vuosittain laatima selvitys valtion maksullisesta toiminnasta luo osaltaan edellytyksiä tämän seurantatehtävän toteuttamiselle.

Selvityksen tiedot perustuvat lähes poikkeuksetta kirjanpitoyksiköiden tilinpäätöksiin, tarkemmin ottaen toimintakertomuksissa esitettyihin kustannusvastaavuuslaskelmiin, joissa maksullisen toiminnan kannattavuus esitetään.

Selvitys valtion maksullisesta toiminnasta vuonna 2020 sisältää aiempina vuosina laadittuja selvityksiä vastaavat tiedot¹. Selvityksessä vuoden 2020 tietoja verrataan aiempien vuosien tietoihin, pääosin vuoteen 2019. Aiempien vuosien tietoina on käytetty aiempien Tietoja valtion maksullisesta toiminnasta -selvityksien tietoja, joihin on tehty muutamia päivityksiä (ks. liite 1).² Mikäli kustannusvastaavuudessa on tapahtunut merkittäviä poikkeamia edellisvuoteen nähden, on poikkeamia selittäviä tekijöitä pyritty listaamaan taulukoiden yhteyteen. Lisäksi taulukoiden keskeistä sisältöä avataan sanallisesti taulukoiden yhteydessä.

Valtiokonttorin määräyksessä Dnro VK/54895/00.00.01.06.00/2020 Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta todetaan, että kirjanpitoyksikön tulee esittää yksittäisen osa-alueen kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessa, jos osa-alueen tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa. Mikäli osa-alueesta on esitetty kustannusvastaavuuslaskelma, vaikka tuotot ovat alle 1 milj. euroa, ei tietoja ole otettu mukaan tähän selvitykseen. Vuoteen 2015 asti myös osa-alueet, joiden tuotot olivat alle 1 milj. euroa, otettiin mukaan laskelmiin, mikäli niistä oli esitetty kustannusvastaavuuslaskelma.³ Vertailukelpoisuuden vuoksi tässä selvityksessä esitettävät tiedot eivät sisällä myöskään vuoden 2015 osalta alle miljoonan euron tuottoja.

Edellä mainitun määräyksen mukaisesti selvityksessä on myös eritelty sekä maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävä pelkästään virastojen ja laitosten välillä harjoitettava maksullinen toiminta että hintatuettu toiminta. Tänä vuonna selvitys sisältää kilpailulain (948/2011) muutoksesta johtuen ensimmäistä kertaa myös osion kilpailutilanteesta markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta.

Selvitys on julkaistu Valtiokonttorin Internet-sivuilla osoitteessa:

<https://www.valtiokonttori.fi/tietoa-valtiokonttorista/julkaisut/julkaisuja-julkishallinnon-palveluista/>

Lisätietoja selvityksestä antaa Valtiokonttorin analysointi- ja raportointipalvelu.

Sähköposti: [analysointipalvelu \(at\) valtiokonttori.fi](mailto:analysointipalvelu(at)valtiokonttori.fi).

---

¹ Vuodelta 2011 ei ole laadittu erillistä selvitystä valtion maksullisesta toiminnasta.

² Vuosien 2019 ja 2018 tietoja päivitettiin siltä osin kuin ne esitettiin kirjanpitoyksiköiden vuoden 2020 toimintakertomuksessa ja ne poikkesivat vuoden 2019 Tietoja valtion maksullisesta toiminnasta -selvityksen tiedoista.

³ Näiden tuottojen osuus koko valtion maksullisesta toiminnasta on kuitenkin vähäinen, joten niiden sisällyttäminen tai poisjättäminen ei olennaisesti muuta laskelmia (vuoden 2015 laskelmassa kyseisiä tuottoja oli noin 5 milj. euroa eli 0,3 % valtion koko maksullisesta toiminnasta).

1 Johdanto

1.1 Maksullisen toiminnan lähtökohdat

Valtion perimät maksut ovat vastike julkisen vallan palveluista. Perustuslain 81 §:n mukaan valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuuden sekä perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään lailla. Valtion virastojen ja laitosten maksullista toimintaa sääntelevä **yleislaki** on valtion **maksuperustelaki** (MPL 150/1992), jonka **lisäksi** maksullista toimintaa sääntelevät useat **erityislait**. Viranomaisen maksulliseen suoritustuotantoon sovelletaan maksuperustelakia, jos suoritteiden maksullisuudesta ei ole muussa laissa tai laissa olevan valtuutuksen nojalla (erityislaki) annettu maksuperustelaista poikkeavia säännöksiä.

Maksuperustelaki jakaa suoritteet **julkisoikeudellisiin suoritteisiin** ja muihin suoritteisiin eli ns. **markkinasuoritteisiin**. Asianomainen ministeriö päättää kirjanpitoyksikköä koskevassa maksuperustelain nojalla antamassaan maksuasetuksessa, miten kirjanpitoyksikön suoritteet jakautuvat julkisoikeudellisiin suoritteisiin ja muihin suoritteisiin (8.2 §).

Julkisoikeudellisella suoritteella tarkoitetaan **suoritetta, jonka kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen ja jonka tuottamiseen** valtion **viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus** (3 §). Tällaisessa valtion yksinoikeudeksi säädettyssä suoritustuotannossa on kyse julkisen vallan käyttämisestä; laillisesti toimiakseen kansalaisen on hankittava jokin valtion viranomaisen tuottama suorite (ns. kysyntäpakko).

Julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuneita kokonaiskustannuksia eli suoritteen **omakustannusarvoa** (6.1 §). Maksuperustelaki mahdollistaa kuitenkin myös omakustannusarvosta poikkeavan hinnoittelun (6.3 §). Omakustannusarvoon luettavista kustannuksista säädetään valtion maksuperusteasetuksen (211/1992) 1 §:ssä.

Yhden tai useamman viranomaisen saman laatuista julkisoikeudellisista suoritteista voidaan määrätä samansuuruinen maksu silloinkin, kun suoritteiden tuottamisesta valtiolle aiheutuvat kustannukset poikkeavat toisistaan. Tällaista kiinteää maksua määrättäessä on otettava huomioon suoritteiden keskimääräinen kokonaiskustannus. (6.2 §)

Markkinasuoritteet hinnoitellaan **liiketaloudellisin perustein**. Maksuperustelakia koskevan hallituksen esityksen (176/1991) mukaan tämä tarkoittaa sitä, että toiminnan tuotoilla tulee kattaa vähintään toiminnan kustannukset sekä toimintaan oman pääoman ehdoin sijoitetulle pääomalle asetettu tuottovaatimus. Sellaiset **markkinasuoritteet, joiden tuottamiseen** viranomaisella on **tosiasiallinen yksinoikeus** (esim. valokopio viranomaisen hallussa olevasta asiakirjasta), voidaan kuitenkin hinnoitella myös **omakustannusarvon mukaisesti** (7.2 §). Koska viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus tällaisten monopolisuoritteiden tuottamiseen, ei suoritteen liiketaloudellista hinnoittelua voida edellyttää kilpailulainsäädännökään perusteella.

Markkinasuoritteiden liiketaloudellinen kannattavuustavoite pyritään toteuttamaan joustavalla hinnoittelulla, jolloin hinnoittelussa otetaan kustannusten lisäksi huomioon myös kysyntä ja kilpailijat. Tavoitteena on **markkinasuoritetuotannon kokonaiskannattavuus**, joten esim. alennusten myöntäminen on mahdollista. Valtion talousarviossa voidaan osoittaa määräraha liiketaloudellisesti hinnoiteltavien markkinasuoritteiden hintojen alentamiseksi (hintatuki; MPL 7.1 §).

Erityislakien nojalla hinnoiteltavien suoritteiden maksujen tason määrittäminen perustuu useimmiten muihin tekijöihin kuin toiminnan kustannuksiin, eikä hinnan kaikissa tapauksissa ole tarkoituskaan kattaa kaikkia toiminnasta aiheutuneita kustannuksia.

Edellä mainitun maksulainsäädännön lisäksi valtion maksullista toimintaa sääntelevät muun muassa valtion talousarviosta annettu laki ja asetus, valtiovarainministeriön antama talousarvion laadintamääräys sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräykset ja ohjeet.

1.2 Raportin taustaa

Hyväksyessään hallituksen esityksen valtion maksuperustelaksi eduskunta edellytti samalla, että hallitus seuraa lain soveltamisen vaikutuksia hallintoon ja kansalaisten asemaan. Valtiokonttorin vuosittain laatima selvitys valtion maksullisesta toiminnasta luo osaltaan edellytyksiä tämän seurantatehtävän toteuttamiselle.

Talousarvioasetuksen 65 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus. Valtiokonttorin määräyksen (364/03/2005; 19.12.2005, VK 529/03/2010; 11.1.2011, 530/03/2010) mukaan kannattavuus esitetään kustannusvastaavuuslaskelmalla. Tämän selvityksen tiedot kirjanpitoyksiköiden maksullisen toiminnan tuotoista ja kustannuksista perustuvat lähes poikkeuksitta kirjanpitoyksiköiden laatimiin kustannusvastaavuuslaskelmiin. Tämän vuoksi selvityksessä esitetyt valtion maksullisen toiminnan tuotot ovat huomattavasti suuremmat kuin valtion tilinpäätöksen mukaiset tuotot. Ero johtuu pääasiassa siitä, että valtion tilinpäätöksessä valtion sisäinen (eli kirjanpitoyksiköiden välinen) maksullinen toiminta on eliminoitu.

Selvityksen pääasiallisena kohteena on maksuperustelain nojalla hinnoiteltu toiminta. Selvitys sisältää tiedot maksullisen toiminnan laajuudesta ja kustannusvastaavuudesta. Tarkastelu on tehty valtion, hallinnonalojen ja kirjanpitoyksiköiden tasolla ja siinä on otettu huomioon myös ajallinen kehitys. Kokonaiskuvan saamiseksi valtion maksullisesta toiminnasta selvityksessä on tarkasteltu keskeisiä tietoja myös erityislakien nojalla hinnoitellusta maksullisesta toiminnasta.

Maksuperustelain mukaisiin markkinasuoritteisiin on tässä selvityksessä sisällytetty myös vuokrat ja käyttökorvaukset.

Selvityksen lähteinä on käytetty kirjanpitoyksiköiden tilinpäätöksiä. Kirjanpitoyksiköiden tilinpäätöksissä kustannusvastaavuuslaskelmilla raportoidut maksullisen toiminnan tuotot voivat poiketa keskuskirjanpidon tiedoista. Syynä voi olla esimerkiksi se, että kirjanpitoyksikön maksullinen toiminta on joltain osin ollut niin vähäistä, että siitä ei ole tarvinnut laatia kustannusvastaavuuslaskelmaa. Poikkeamia ovat myös aiheuttaneet vasta tilinpäätöksen laadintavaiheessa havaitut virheet, jotka on oikaistu kustannusvastaavuuslaskelmille, mutta ei tilinpäätökseen. Eniten poikkeamia keskuskirjanpidosta saatavien liikekirjanpidon tietojen ja tilinpäätöksissä esitettyjen kustannusvastaavuuslaskelmien tietojen välillä ovat aiheuttaneet erilaiset vuokra- ja käyttökorvaustuotot, joita ei ole sisällytetty kustannusvastaavuuslaskelmiin mm. niiden vähäisyyden vuoksi.

2 Valtion maksullinen toiminta yhteensä

2.1 Maksullisen toiminnan tuotot suoriteryhmittäin

Vuonna 2020 25 kirjanpitoyksikön maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset tuotot ylittivät Valtio-
konttorin määräyksen mukaisen 1 miljoonan rajan. Vastaavasti maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisin
perustein hinnoitelluista suoritteista 21 kirjanpitoyksikön tuotot olivat vähintään 1 miljoonaa euroa.
Maksullisen toiminnan tuotot suoriteryhmittäin vuosina 2013–2020 on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1 Maksullisen toiminnan tuotot (1000€) suoriteryhmittäin 2013-2020*

Suoriteryhmä	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Julkisoikeudelliset suoritteet	418 507	423 277	408 626	407 726	430 706	431 056	453 541	410 615
Liiketaloudellisin perustein hinnoitellut suoritteet	466 109	454 595	370 665	361 061	366 379	381 819	387 432	380 265
Erityislakien nojalla hinnoitellut suoritteet	360 000	358 601	303 680	300 791	309 572	314 626	324 153	312 999
Maksullisen toiminnan tuotot yhteensä	1 244 616	1 236 473	1 082 971	1 069 579	1 106 657	1 127 501	1 165 126	1 103 880
Maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävät tuotot				325398	409450	433581	484447	544 864
YHTEENSÄ				1 394 976	1 516 107	1 561 082	1 649 573	1 648 744

* Aiempien vuosien tietoja on korjattu aiemmista Tietoja valtion maksullisesta toiminnasta -selvityksistä joidenkin kirjanpitoyksiköiden osalta. Korjaukset on esitetty liitteessä 1.

Vuonna 2020 maksullisen toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 1,65 mrd. euroa, eli suunnilleen yhtä paljon kuin vuonna 2019. Kaikkien muiden suoriteryhmiä tuotot laskivat, paitsi maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävät tuotot, jotka kasvoivat 12%. Maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävien tuottojen kasvu vuosina 2016–2020 selittyi pääasiassa Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin tuottojen kasvulla. Valtorin maksulainsäädännön ulkopuolelle jäävät tuotot olivat 2020 398 milj. euroa (73% osa-alueen tuotoista), kun ne vielä 2016 olivat 248 milj. euroa. Myös Oikeusrekisterikeskuksen maksulainsäädännön ulkopuolelle jäävät tuotot ovat kasvaneet vuosina 2016-2020, 5 miljoonasta eurosta (2016) 92 miljoonaan euroon (2020).

Maksulainsäädännön soveltamisalan mukaisten suoriteryhmiä kehitystä on esitetty kuvassa 1. Eniten laskua (9 %, 43 milj. euroa) oli julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen osalta. Pandemian takia Ulkoministeriön tuotot laskivat jyrkästi, kirjanpitoyksikön pääasiallisten suoritteiden ollessa viisumit, passit ja oleskeluluvat. Samoin Poliisihallituksen tuotot laskivat, kun passien ja henkilökorttien lupavolyymien määrät laskivat.

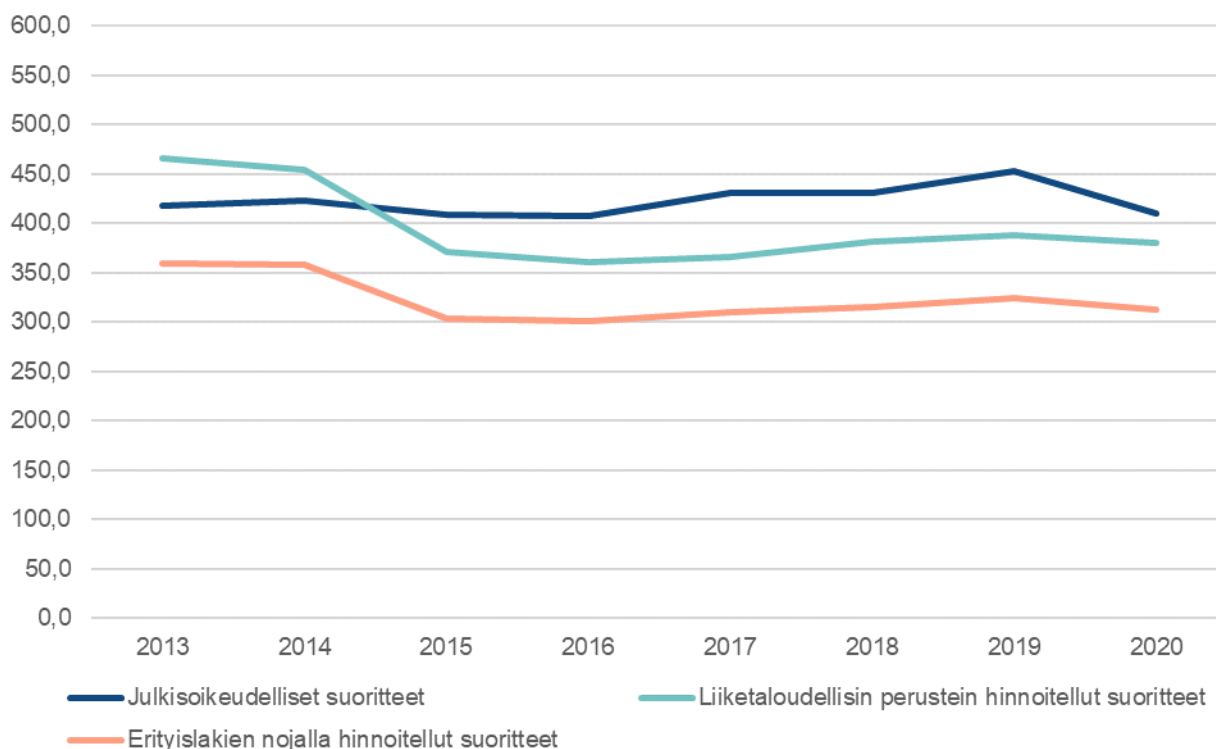
Ennen vuotta 2020, julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot ovat kasvaneet juuri Poliisihallituksen lupatuottojen ja Ulkoministeriön passi-, viisumi- ja oleskelulupahakemusten nousun takia. Vuonna 2019 lupatuotot nousivat 9,527 milj. euroa edellisvuodesta, johtuen passi- ja henkilökorttivolyymien noususta. Ajokortti ei enää vuoden 2019 alusta kelvannut henkilöllisyystodistukseksi, mikä aiheutti lisämyyntiä vuoteen 2019. Myös Ulkoministeriön tuotot kasvoivat 5 milj. euroa passi-, viisumi- ja oleskelulupahakemusten kasvaessa, ja samanlaista kasvua oli havaittavissa vuoden 2020 alussa ennen pandemiaa.

Erityislakien nojalla hinnoiteltujen suoritteiden tuotot laskivat 3 % eli noin 11 miljoonaa euroa 2019-2020. Suurimmat yksittäiset tekijät olivat Väyläviraston rannikon kauppamerenkulun väylämaksutuottojen ja

Valtiovarainministeriön metallirahatuottojen pienempi kertymä. Ennen vuotta 2020 erityislakien nojalla hinnoiteltujen suoritteiden tuottojen kasvu on johtunut Väyläviraston ja Valtiovarainministeriön tuottojen kasvusta. Vuoden 2014 jälkeen nähtyyn tuottojen vähenemiseen vaikutti erityisesti väylämaksulakiin tehty muutos, jonka mukaisesti väylämaksut puolitettiin vuosiksi 2015–2017. Vuonna 2015 Liikenneviraston perimien väylämaksujen määrä väheni 42,2 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Lain tilapäisellä muutoksella on tarkoitus kompensoida EU:n rikkidirektiivin aiheuttamia lisäkustannuksia ja keventää elinkeinoelämän, etenkin teollisuuden kustannusrasitetta.

Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltujen suoritteiden tuotot laskivat 2 % eli noin 7 miljoonaa euroa. Laskua selitettiin pandemialla. Pandemia esimerkiksi vaikeutti Suomen ympäristökeskuksen kansainvälisen asiantuntijapalveluiden toteutusta, viivästytti Geologian tutkimuskeskuksen vientiprojektien toteutumista, aiheutti myynnin laskua Rikosseuraamuslaitoksen myymälöissä ja kilpitöissä, sekä johti poikkeustilanteeseen ja poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, joiden vuoksi Opetushallitus ei tarjonnut maksullista oppimistulosten arviointipalvelua. Pelastusopiston tuotot eivät vuonna 2020 ylittäneet miljoonaa euroa, sillä organisaatiot eivät pandemian takia lähettäneet koulutuksiin henkilöitä. Myös Suomenlinnan hoitokunnan tuottojen lasku selittyy pandemialla, josta seurasi yritys kiinteistöjen huhti-toukokuun vuokravapautukset, eräänntyneet vuokrasaamiset, sekä kokous- ja juhlatilojen vuokramyynnin merkittävä putoaminen.

Ennen vuotta 2020 liiketaloudellisin perustein hinnoiteltujen suoritteiden tuotot pysyivät kutakuinkin ennallaan nousun prosentin 2018-2019. Vuoden 2014 jälkeen nähty tuottojen huomattava lasku selittyy suurelta osin sillä, että aiemmin työ- ja elinkeinoministeriön alaisena virastona toiminut Teknologian tutkimuskeskus VTT yhtiöitettiin vuoden 2015 alussa voittoa tavoittelemattomaksi osakeyhtiöksi. Osaltaan liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden kehitykseen on vaikuttanut Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tuotoissa tapahtunut nousu vuosien 2010–2014 välillä ja lasku vuosien 2014–2016 välillä.

Kuva 1 Maksullisen toiminnan tuottojen (1000€) kehitys suoriteryhmittäin 2013-2020

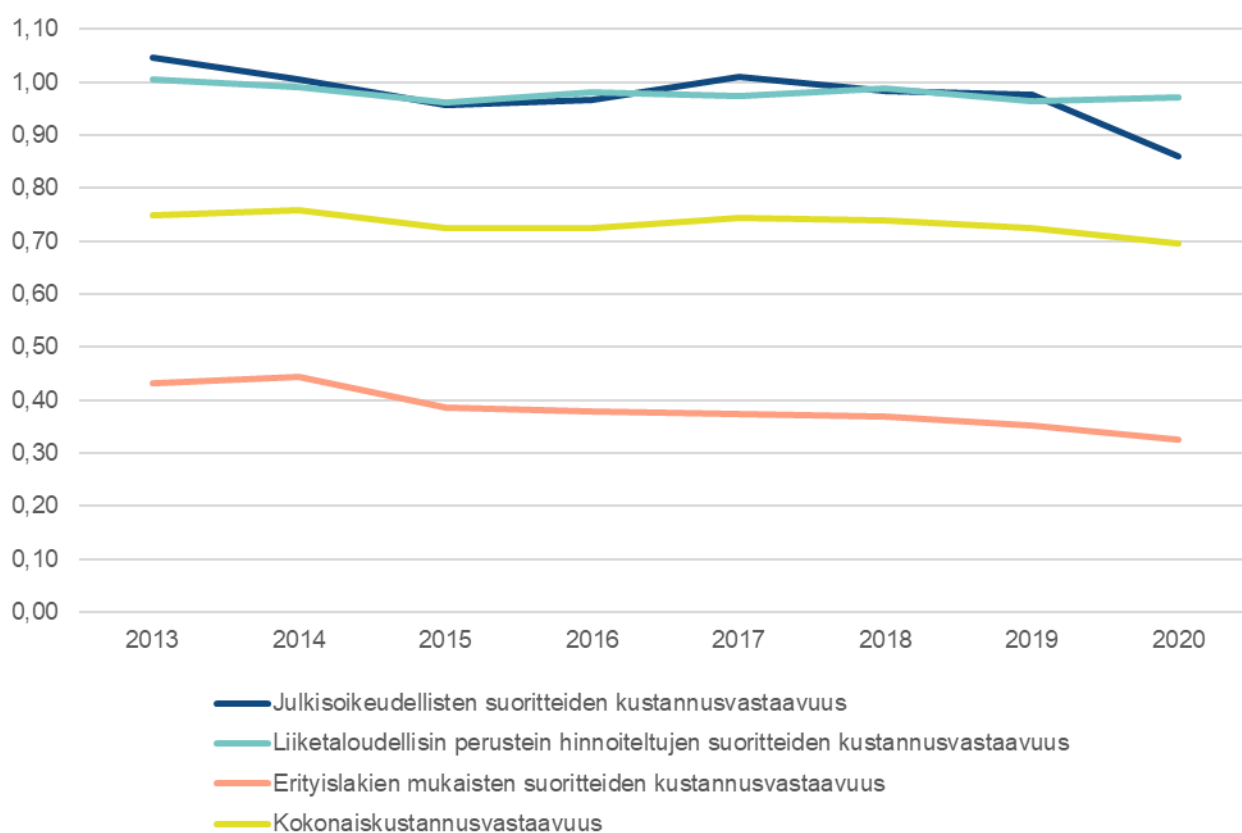
2.2 Kustannusvastaavuus vuosina 2013-2020

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus kertoo kuinka maksullisen toiminnan tuotot kattavat siitä aiheutuneet kustannukset. Vuonna 2020 maksullisen toiminnan kokonaiskustannusvastaavuus laski kolme

prosenttiyksikköä ja oli 69 prosenttia (72 prosenttia vuonna 2019). Vain liiketaloudellisin perustein hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuus nousi yhden prosenttiyksikön, ollen 97 prosenttia. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus laski eniten, 12 prosenttiyksikköä, 98 prosentista (2019) 86 prosenttiin (2020). Kuvassa 2 on esitetty maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden kehitys suoriteryhmittäin vuosina 2013–2020.

Yksittäisen kirjanpitoyksikön suoritustuotannon alijäämäisyys voi aiheutua paitsi siitä, että kustannusvastaavuuden tavoittelussa ei ole onnistuttu, myös siitä, ettei 100 % tai sitä suurempi kustannusvastaavuus ole edes toiminnan taloudellisena tavoitteena. Esimerkiksi julkisoikeudellisten suoritteiden alijäämäisyys voi aiheutua maksuperustelain 6.3 §:n tarkoittamien perusteltujen syiden nojalla perityistä omakustannusarvoa alemmista maksuista. Liiketaloudellisiin suoritteisiin puolestaan saatetaan myöntää hintatukea. Koska hintatuki kohdistetaan talousarvion laadintamääräyksen mukaan maksullisen toiminnan tuottojen ja erilliskustannusten erotukseen, ja koska kustannusvastaavuuslaskelmassa ovat mukana myös yhteiskustannuksen ja pääomakustannukset, on toiminnan kustannusvastaavuus talousarviossa osoitetun hintatuen käytöstä huolimatta alle 100 %. Erityislakien mukaisten suoritteiden maksujen määrääminen taas perustuu usein muihin tekijöihin kuin toiminnan kustannuksiin.

Kuva 2 Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden kehitys suoriteryhmittäin 2013-2020

3 Valtion maksullinen toiminta hallinnonaloittain

3.1 Tuotot hallinnonaloittain vuosina 2019-2020

Taulukossa 2 on tarkasteltu eri hallinnonalojen maksullisen toiminnan volyymia. Tuotot sisältävät maksuperustelain mukaisten julkistaloudellisten ja liiketaloudellisin perustein hinnoiteltujen suoritteiden tuotot, erityislakien nojalla hinnoitellun maksullisen toiminnan tuotot sekä maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävät tuotot.

Muutosprosenttien perusteella tuottojen lasku verrattuna edelliseen vuoteen oli suurinta ulkoministeriön (69 %), sisäministeriön (31 %) ja ympäristöministeriön (27 %) hallinnonaloilla. Suurimmat euromääräiset muutokset tapahtuivat valtiovarainministeriön, sisäministeriön, ulkoministeriön ja oikeusministeriön hallinnonaloilla. Valtiovarainministeriön tuottojen kasvu selittyy pääosin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen, Väestörekisterikeskuksen ja Valtiokonttorin kirjanpitoyksikköjen tuottojen kasvulla.

Sisäministeriön tuottojen lasku selittyy esimerkiksi sillä, että passien ja henkilökorttien lupavolyymien määrät vähenivät ja Pelastuslaitoksen tuotot laskivat pienemmän koulutuskysynnän vuoksi alle miljoonan euron. Ulkoministeriön hallinnonalalla passien, viisumien ja oleskelulupien kysyntä laski. Oikeusministeriön osalta suurin yksittäinen tekijä tuottojen laskussa oli Rikosseuraamuslaitoksen työtoiminnan tulojen 57 600 euron (12 %) lasku, johtuen pandemian vaikutuksista myynnin laskuun.

Valtioneuvoston kanslian maksullisen toiminnan tuotot vuosina 2020 ja 2019 jäivät jälleen alle miljoonan euron.

Taulukko 2 Hallinnonalojen maksullisen toiminnan tuotot ja niiden muutos vuosina 2019-2020 (Luvut sisältävät maksulainsäädännön ulkopuolelle jäävät tuotot)

Hallinnonalat	Maksullisen toiminnan tuotot (1000 €)		Muutos-% 2019/2020	Muutos, € 2019/2020
	2020	2019		
Ulkoministeriö	12 413	40 588	-69	-28 175
Oikeusministeriö	260 279	247 389	5	12 890
Sisäministeriö	69 614	100 916	-31	-31 301
Puolustusministeriö	173 473	173 926	0	-453
Valtiovarainministeriö	527 131	481 139	10	45 992
Opetus- ja kulttuuriministeriö	27 247	29 627	-8	-2 380
Maa- ja metsätalousministeriö	102 580	98 622	4	3 958
Liikenne- ja viestintäministeriö	241 641	245 876	-2	-4 235
Työ- ja elinkeinoministeriö	76 659	76 575	0	84
Sosiaali- ja terveysministeriö	154 379	150 369	3	4 010
Ympäristöministeriö	3 327	4 546	-27	-1 219
Valtioneuvoston kanslia	0	0	0	0
YHTEENSÄ	1 648 744	1 649 573	0	-829

3.2 Kustannusvastaavuus hallinnonaloittain vuosina 2019-2020

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuutta eli sitä, kuinka maksullisen toiminnan tuotot ovat kattaneet siitä aiheutuneet kustannukset, on tarkasteltu seuraavissa taulukoissa. Taulukossa 3 on esitetty suoritetuotannon kustannusvastaavuudet hallinnonaloittain vuosina 2019 ja 2020.

Taulukko 3 Kustannusvastaavuus hallinnonaloittain 2019-2020

	Julkisoikeudelliset suoritteet		Liiketaloudellisin perustein hinnoitellut suoritteet		Erityislakien mukaan hinnoitellut suoritteet	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Liikenne- ja viestintäministeriö	103 %	99 %	131 %	109 %	16 %	17 %
Maa- ja metsätalousministeriö	96 %	95 %	94 %	85 %	89 %	91 %
Oikeusministeriö	93 %	115 %	37 %	36 %	74 %	76 %
Opetus- ja kulttuuriministeriö	72 %	68 %	64 %	68 %	0 %	0 %
Puolustusministeriö	0 %	0 %	98 %	99 %	0 %	0 %
Sisäministeriö	77 %	99 %	102 %	106 %	0 %	0 %
Sosiaali- ja terveysministeriö	102 %	93 %	103 %	102 %	150 %	143 %
Työ- ja elinkeinoministeriö	96 %	95 %	112 %	119 %	0 %	0 %
Ulkoministeriö	34 %	140 %	115 %	53 %	0 %	0 %
Valtioneuvoston kanslia	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Valtiovarainministeriö	62 %	79 %	138 %	164 %	79 %	137 %
Ympäristöministeriö	0 %	0 %	101 %	115 %	0 %	0 %

Vuonna 2020 (2019) julkisoikeudellinen suoritetuotanto oli ylijäämäistä kahdella (kahdella) hallinnonalalla. Kokonaisuutena julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus laski ollen 86 (98) prosenttia. Kustannusvastaavuus nousi vuodesta 2019 liikenne- ja viestintäministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloilla. Merkittävin lasku tapahtui ulkoministeriön hallinnonalalla.

Liiketaloudellisen suoritetuotannon kustannusvastaavuus nousi aavistuksen edellisvuoteen verrattuna ollen 97 (96) prosenttia. Kertomusvuonna suoritetuotanto oli kustannusvastaavaa tai ylijäämäistä seitsemällä (kuudella) hallinnonalalla. Kustannusvastaavuus nousi viidellä hallinnonalalla.

Erityislakien mukaisten suoritteiden hinnoitteluperusteet ovat varsin moninaisia, mikä näkyy myös vaihtelevina kustannusvastaavuusprosentteina. Kokonaisuutena erityislakien mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus laski kaksi prosenttiyksikköä ollen 33 (35) prosenttia.

4 Valtion maksullinen toiminta kirjanpitoyksiköittäin

4.1 Maksullisen toiminnan tuotot kirjanpitoyksiköittäin

Vuoden 2020 alussa kirjanpitoyksiköitä oli yhteensä 65, uutena kirjanpitoyksikkönä Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva Tuomioistuinlaitos.

Tämä selvitys tarkastelee vain niitä kirjanpitoyksiköitä, jotka ovat ilmoittaneet vähintään yhden yksittäisen osa-alueen tuottojen olleen yli miljoona euroa ja esittäneet niitä vastaavan kustannusvastaavuuslaskelman. Kertomusvuonna edellä mainitun mukaisia kirjanpitoyksiköitä oli 40. 11 kirjanpitoyksikköä harjoitti erityislakien nojalla hinnoiteltua maksullista toimintaa – näistä kirjanpitoyksiköistä neljällä oli pelkästään erityislakeihin perustuvia suoritteita. 25 kirjanpitoyksiköllä ei ollut Valtiokonttorin määräyksen mukaista maksullista toimintaa.

Taulukossa 4 esitetään kaikkien 65:n kirjanpitoyksikön maksullinen toiminta hallinnonaloittain vuonna 2020. Tyhjä solu merkitsee, ettei kirjanpitoyksiköllä kyseisenä vuonna ollut suoriteryhmään kuuluvia tuottoja tai ne ovat olleet suuruudeltaan alle miljoonan euron, jolloin ne on jätetty tämän tarkastelun ulkopuolelle.

Taulukko 4 Maksullisen toiminnan tuotot ja kustannusvastaavuus hallinnonaloittain ja kirjanpitoyksiköittäin vuonna 2020

	Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot	Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	Liiketaloudellisten perustein hinnoiteltujen suoritteiden tuotot	Liiketaloudellisten perustein hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	Erityislakisuuritteiden tuotot	Erityislakisuuritteiden kustannusvastaavuus (%)
Eduskunta						
Eduskunta						
Ulkopoliittinen instituutti						
Valtiontalouden tarkastusvirasto						
Liikenne- ja viestintäministeriö	109 640	103 %	22 566	131 %	109 435	16 %
Ilmatieteen laitos	1 795	109 %	6 616	124 %	4 720	101 %
Liikenne- ja viestintäministeriö						
Väylävirasto	1 253	100 %	7 021	121 %	104 715	15 %
Liikenne- ja viestintävirasto	106 592	103 %	8 929	147 %		
Maa- ja metsätalousministeriö	56 928	96 %	12 191	94 %	33 461	89 %
Luonnonvarakeskus			7 261	111 %		
Maa- ja metsätalousministeriö						
Maanmittauslaitos	37 301	100 %	1 972	109 %	33 461	89 %
Ruokavirasto	19 627	89 %	2 958	64 %		
Oikeusministeriö	3 944	93 %	8 641	37 %	156 138	74 %
Oikeusministeriö					32 557	82 %
Oikeusrekisterikeskus	1 312	134 %				
Rikosseuraamuslaitos			8 641	37 %		
Syyttäjälaitos						
Ulosottolaitos					84 220	111 %
Tuomioistuinlaitos	2 632	81 %			39 361	41 %
Opetus- ja kulttuuriministeriö	9 700	72 %	17 547	64 %		
Kansallisarkisto						
Museovirasto			5 472	54 %		
Opetus- ja kulttuuriministeriö						
Opetushallitus	9 700	72 %	5 202	50 %		
Suomen Akatemia						

Suomenlinnan hoitokunta			6 873	104 %		
Puolustusministeriö			173 473	98 %		
Puolustushallinnon rakennuslaitos			156 503	97 %		
Puolustusministeriö						
Puolustusvoimat			16 970	111 %		
Sisäministeriö	65 229	77 %	4 385	102 %		
Hätäkeskuslaitos	2 689	111 %				
Maahanmuuttovirasto	22 384	72 %				
Pelastusopisto						
Poliisihallitus	40 156	79 %	4 385	102 %		
Rajavartiolaitos						
Sisäministeriö						
Suojelupoliisi						
Sosiaali- ja terveysministeriö	53 149	102 %	98 034	103 %	3 196	150 %
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus	23 620	105 %			2 135	155 %
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	5 024	91 %			1 061	140 %
Sosiaali- ja terveysministeriö	2 977	125 %				
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta						
Säteilyturvakeskus	20 488	99 %	2 085	107 %		
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	1 040	105 %	95 949	103 %		
Tasavallan Presidentin kanslia						
Tasavallan Presidentin kanslia						
Työ- ja elinkeinoministeriö	64 873	96 %	11 786	112 %		
ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus	8 033	111 %				
Energiavirasto	1 723	86 %				
Geologian tutkimuskeskus			7 313	115 %		
Innovaatiorahoituskeskus Business Finland						
Kilpailu- ja kuluttajavirasto						
Patentti- ja rekisterihallitus	48 130	95 %	4 473	107 %		
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	6 987	91 %				
Työ- ja elinkeinoministeriö						
Ulkoministeriö	10 375	34 %	2 038	115 %		
Ulkoministeriö	10 375	34 %	2 038	115 %		
Valtioneuvoston kanslia						
Valtioneuvoston kanslia						
Valtiovarainministeriö	36 777	62 %	26 277	138 %	10 769	79 %
Ahvenanmaan valtionvirasto						
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	10 785	53 %				
Rahoitusvakausvirasto						
Tilastokeskus			7 340	104 %		
Tulli	1 675	95 %				
Valtiokonttori	2 527	94 %			5 553	98 %
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus						
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus						
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori						
Valtiovarainministeriö					3 533	72 %
Verohallinto					1 683	57 %
Digi- ja väestötietovirasto	21 790	62 %	18 937	158 %		
Ympäristöministeriö			3 327	101 %		

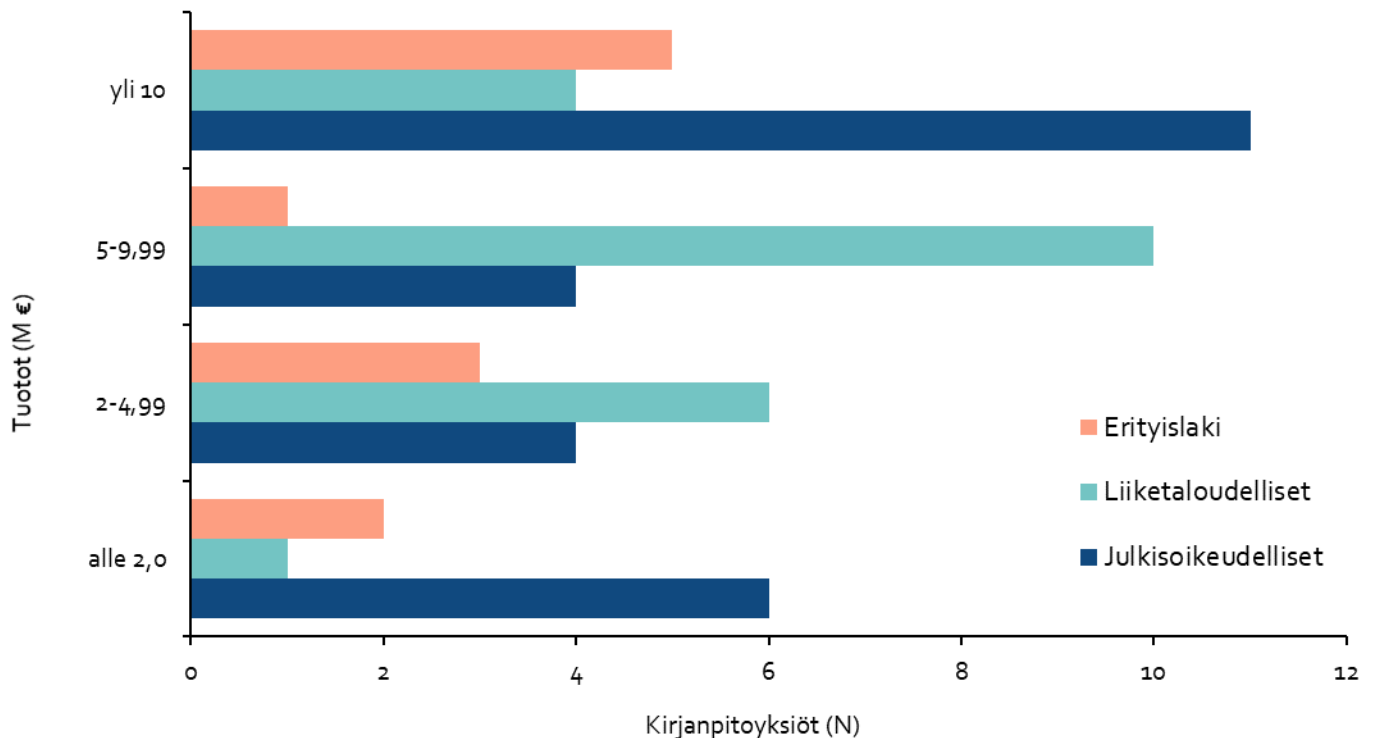
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus						
Suomen ympäristökeskus			3 327	101 %		
Ympäristöministeriö						
Yhteensä	4 10 615	86 %	3 80 265	97 %	312 999	33 %

4.2 Kirjanpitoyksiköiden jakautuminen suoritusryhmittäin vuosina 2019 ja 2020

Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista ja liiketaloudellisin perustein hinnoitelluista suoritteista sekä erityislakien mukaisista suoritteista on laadittu pylväsdiagrammit, jotka kuvaavat kirjanpitoyksiköiden jakautumista tuottojen ja kustannusvastaavuuden mukaan. Kuviin on otettu mukaan vain ne kirjanpitoyksiköt, joilla on ollut suoriteryhmän mukaisia maksullisen toiminnan tuottoja vähintään miljoona euroa vuonna 2019.

Kuvassa 3 kirjanpitoyksiköt on jaettu suoriteryhmittäin neljään luokkaan maksullisen toiminnan tuottojen osalta. Kirjanpitoyksiköiden suoriteryhmien kustannusvastaavuutta on tarkasteltu kuvassa 4, jossa kirjanpitoyksiköt on jaettu suoriteryhmien kustannusvastaavuuden mukaan kuuteen eri kustannusvastaavuusluokkaan.

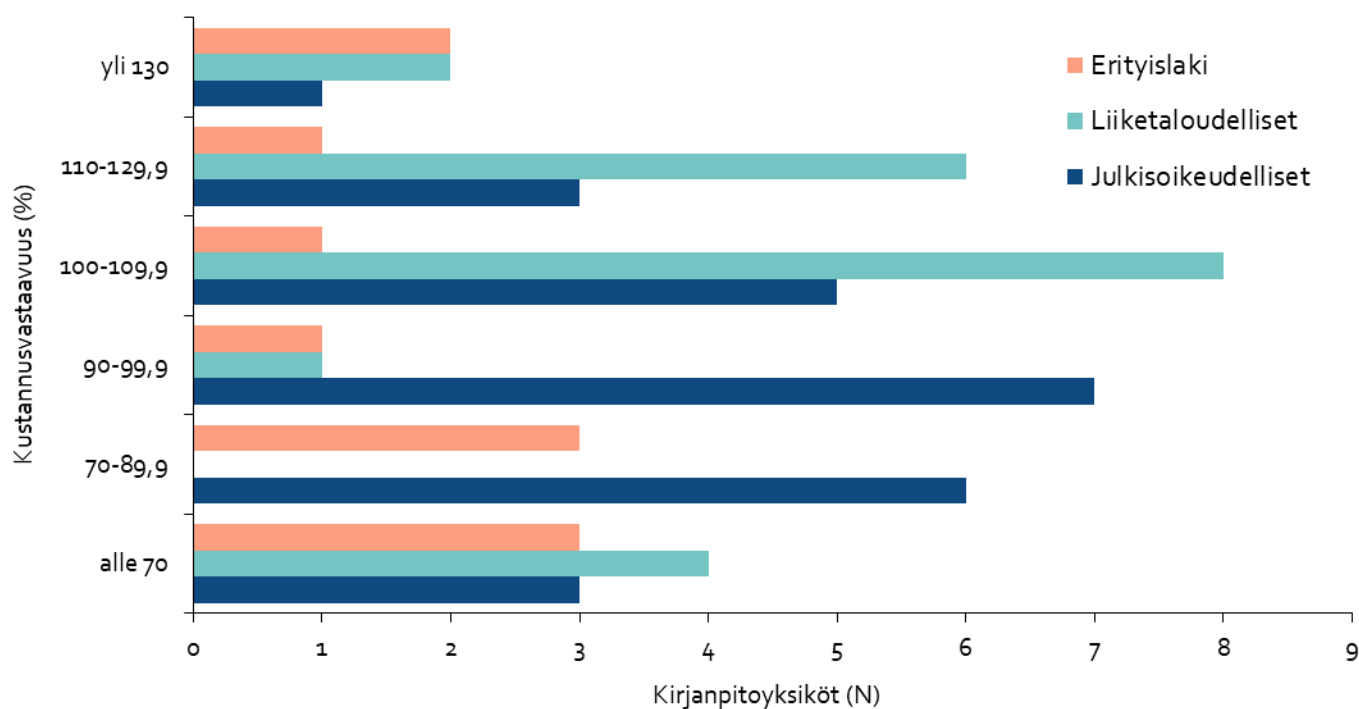
Vuonna 2020 (2019) 16 (15) kirjanpitoyksikköä, eli 64 % (60 %) maksuperustelainmukaista julkisoikeudellista suoritustuotantoa harjoittavista kirjanpitoyksiköistä tuotti alijäämää. Kustannusvastaavuus julkisoikeudellisten suoritteiden osalta koko valtion tasolla laski ollen 86 % (98 %).

Kuva 3 Kirjanpitoyksiköiden jakautuminen suoritetuottojen perusteella vuonna 2020

Vuonna 2020 (2019) 76 % (64 %) kirjanpitoyksiköistä pääsi liiketaloudellisin perustein hinnoitellussa suoritetuotannossa ylijäämään. Liiketaloudellisen suoritetuotannon kustannusvastaavuus koko valtion tasolla oli kertomusvuonna 97 %, joka oli prosenttiyksikön edellisvuotta korkeampi.

Kuva 4 Kirjanpitoyksiköiden jakautuminen kustannusvastaavuuden perusteella vuonna 2020

4.2.1 Hintatuettu toiminta

Vuonna 2020 hintatukea käyttivät Opetushallitus, Ruokavirasto ja Puolustusvoimat, yhteensä noin 4,10 miljoonaa euroa. Summa nousi hieman vuodesta 2019 (4,02 miljoonaa euroa), jolloin hintatukea käyttivät Opetushallitus ja Ruokavirasto. Hintatuen avulla liiketaloudellisin perustein hinnoiteltujen suoritteiden kokonaiskustannusvastaavuutta saatiin parannettua.

Opetushallituksen hintatuki vuonna 2020 oli yhteensä 3,02 miljoonaa euroa, joka käytettiin Merenkurkun turvallisuuskoulutuskeskuksen maksulliseen toimintaan (2,4 miljoonaa) sekä vähälevikkisen oppimateriaalin tuotantoon (0,62 miljoonaa). Ruokavirasto käytti hintatukea 0,90 milj. euroa alentamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja havaitsevia maksullisia eläintautitutkimuksia. Edellisenä vuonna hintatukea käytettiin 1,00 milj. euroa. Puolustusvoimat käytti hintatukea 0,18 milj. euroa.

4.3 Maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävä maksullinen toiminta

Kustannusten korvaus -toimintoryhmässä käsitellään valtion sisäistä sopimusperusteista kustannusten korvausta. Vuonna 2020 palvelutoiminnan osalta valtionhallinnossa on vain kolme toimijaa; Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (Palkeet), Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus (Valtori) ja Oikeusrekisterikeskus. Maksullisten palveluiden hinnoittelussa huomioidaan palveluntuottajan toimintaympäristön luonne.

Palkeiden ja Valtorin maksullinen toiminta kuuluu kokonaisuudessaan tähän suoriteryhmään. Palkeiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus parani hieman viime vuodesta ja oli 101% (100%). Valtorin kaikki kulut tulee kattaa asiakkailta perittävillä maksuilla, pois lukien käyttömaksuuden poistot, joita ei saa sisällyttää Valtorin asiakashintoihin. Valtorin kustannusvastaavuus parani kertomusvuonna hieman ollen

100% (99%).

Valtiokonsernin palveluntuottajien lisäksi joillakin hallinnonaloilla toimii tietohallinnon palvelukeskuksia ja palveluyrityksiä, jotka tarjoavat palveluja omalle hallinnonalalleen ja mahdollisesti myös hallinnonalansa ulkopuolelle. Oikeusministeriön hallinnonalalla toimivan Oikeusrekisterikeskuksen ICT-palvelut ovat tällaisia palveluja. Tuotot koostuivat palvelumaksuista, joilla katettiin aiheutuneet kustannukset.

Taulukko 5 Maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolinen maksullinen toiminta (kustannusten korvaus) vuosina 2019-2020

Kirjanpitoyksikkö	Maksullisen toiminnan tuotot (1000 €)		Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus	
	2020	2019	2020	2019
Oikeusrekisterikeskus	91 556	77 348	99 %	100 %
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus	55 358	53 505	101 %	100 %
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori	397 950	353 594	100 %	99 %
YHTEENSÄ	544 864	484 447	100 %	99 %

4.4 Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta

Kilpailulain 30 d § (948/2011) edellyttää valtion määräysvaltaan kuuluvilta yksiköiltä kirjanpidon eriyttämistä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta toiminnasta. Vuodesta 2020 alkaen kirjanpitoyksiköiden on tullut esittää tuloslaskelma kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta toiminnasta, mikäli ko. toiminnan tuotot ovat vähintään 40 000 euroa. Tänä vuonna selvitystä varten kerättiin myös tietoja tästä kilpailutilanteesta markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta niiltä kirjanpitoyksiköiltä, joilla kyseisen toiminnan tuotot olivat vähintään 40 000 euroa. Vuonna 2020 tällaisia kirjanpitoyksiköitä oli 23 kappaletta, ja kilpailullisen toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 83 440 tuhatta euroa. Kilpailullisen toiminnan tuotot sisältyvät muihin maksullisen toiminnan osa-alueisiin: Joillakin kirjanpitoyksiköistä kilpailullisen toiminnan tuotot ja kustannukset kattoivat kaikki liiketaloudellisiin perustein hinnoiteltujen suoritteiden tuotot ja kustannukset. Tietoja kerättiin tilinpäätöksistä ensimmäistä kertaa, joten niitä ei voi vertailla aikaisempiin vuosiin.

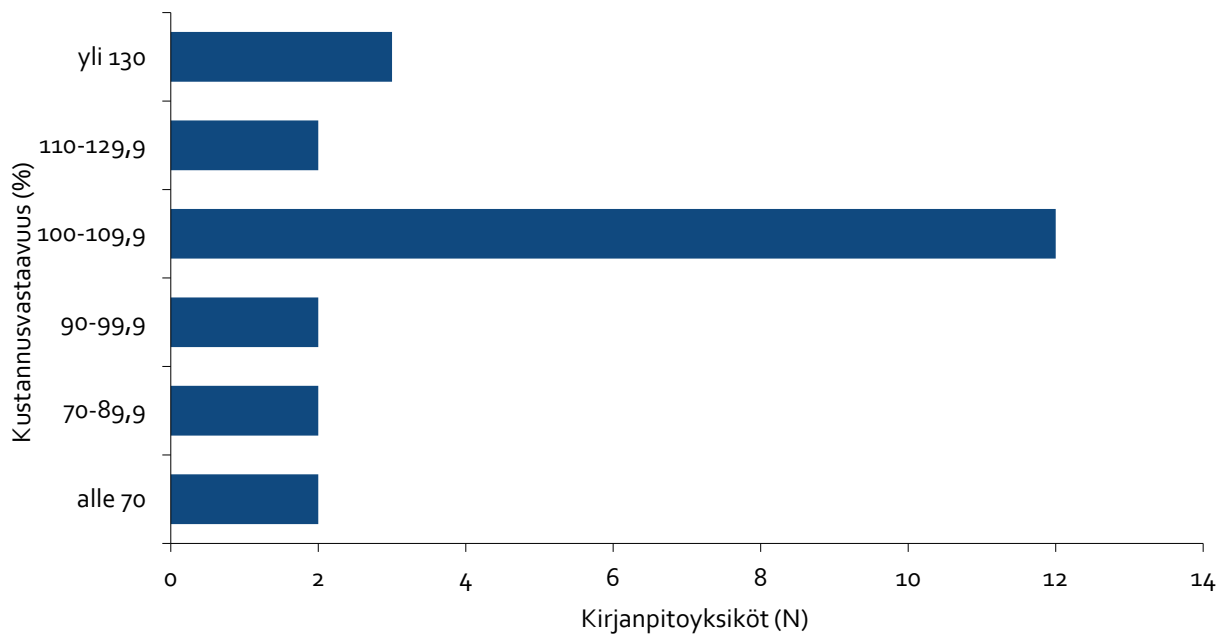
Kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 91 %. Korkeimmat kilpailullisen toiminnan tuotot olivat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella, jonka 33 220 tuhannen euron tuotot kattavat 40 % kaikista kirjatusta kilpailullisen toiminnan tuotoista. Kustannusvastaavuuden vaihteluväli oli suuri: Korkein, 187 prosenttia, oli Ilmatieteen laitoksella, ja matalin Rikosseuraamuslaitoksella, jolla se oli 23 prosenttia. Pääosin kirjanpitoyksiköiden kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli ainakin 100 prosenttia, ja vain kuudella kirjanpitoyksiköllä se oli alle tämän.

Taulukko 6 Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta vuonna 2020

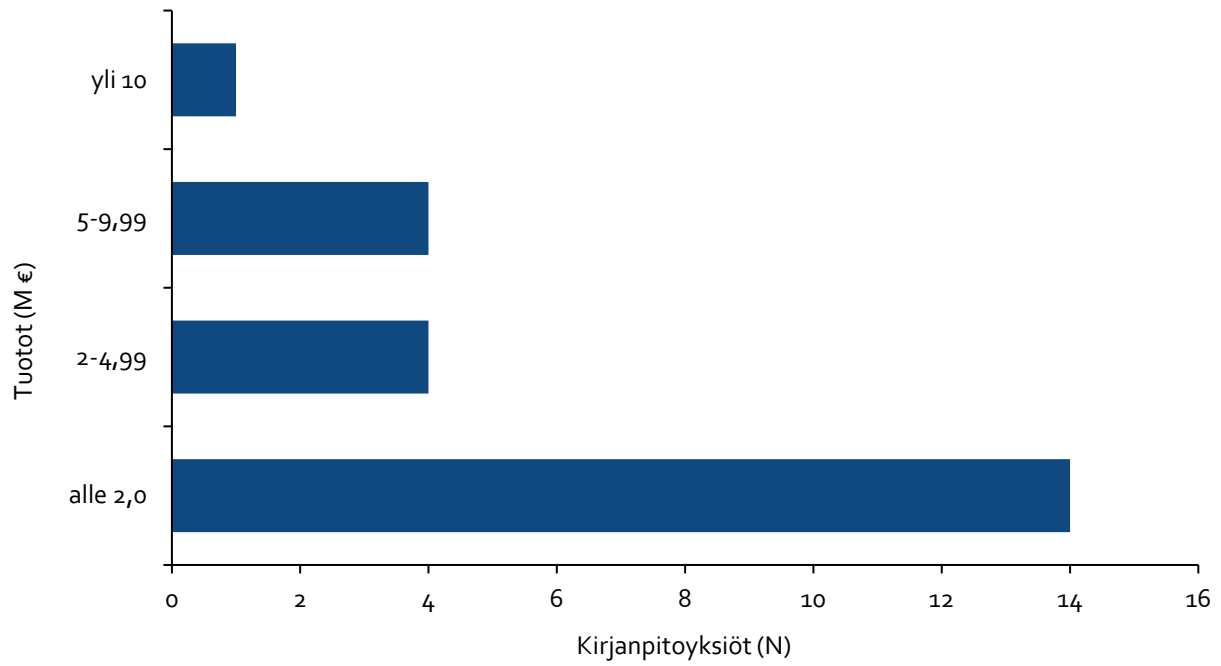
Kirjanpitoyksikkö	Kilpailullisen toiminnan tuotot (1000 €)	Kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuus
	2020	2020
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos	33 220	103 %
Väestörekisterikeskus	6 588	102 %
Geologian tutkimuskeskus	6 564	122 %
Luonnonvarakeskus	5 961	111 %

Väylävirasto	5 063	106 %
Patentti- ja rekisterihallitus	4 473	107 %
Rikosseuraamuslaitos	4 173	23 %
Suomen ympäristökeskus	2 430	105 %
Säteilyturvakeskus	2 085	107 %
Maanmittauslaitos	1 972	109 %
Ilmatieteen laitos	1 920	183 %
Puolustusvoimat	1 691	167 %
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus	1 195	104 %
Oikeusministeriö	1 139	95 %
Opetushallitus	1 058	80 %
Tilastokeskus	1 009	96 %
Pelastusopisto	830	105 %
Kansallisarkisto	572	137 %
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus	555	107 %
Museovirasto	514	86 %
Rajavartiolaitos	208	106 %
Ruokavirasto	158	110 %
Ulkopoliittinen instituutti	62	29 %
YHTEENSÄ	83 440	91 %

Kuva 5 Kirjanpitoyksiköiden jakautuminen kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuden perusteella vuonna 2020

Kuva 6 Kirjanpitoyksiköiden jakautuminen kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan suoritetuottojen perusteella vuonna 2020

Taulukot ja kuvat

TAULUKKO 1 MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT (1000€) SUORITERYHMITÄIN 2013-2020*	7
TAULUKKO 2 HALLINNONALOJEN MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT JA NIIDEN MUUTOS VUOSINA 2019-2020 (LUVUT SISÄLTÄVÄT MAKSULAINSÄÄDÄNNÖN ULKOPUOLELLE JÄÄVÄT TUOTOT)	10
TAULUKKO 3 KUSTANNUSVASTAAVUUS HALLINNONALOITTAIN 2019-2020	11
TAULUKKO 4 MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT JA KUSTANNUSVASTAAVUUS HALLINNONALOITTAIN JA KIRJANPITOYKSIKÖITTÄIN VUONNA 2020	12
TAULUKKO 5 MAKSULAINSÄÄDÄNNÖN SOVELTAMISALAN ULKOPUOLINEN MAKSULLINEN TOIMINTA (KUSTANNUSTEN KORVAUS) VUOSINA 2019-2020	16
TAULUKKO 6 KILPAILUTILANTEESSA MARKKINOILLA TAPAHTUVA TALOUDELLINEN TOIMINTA VUONNA 2020	16
KUVA 1 MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTTOJEN (1000€) KEHITYS SUORITERYHMITÄIN 2013-2020	8
KUVA 2 MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUDEN KEHITYS SUORITERYHMITÄIN 2013-2020	9
KUVA 3 KIRJANPITOYKSIKÖIDEN JAKAUTUMINEN SUORITETUOTTOJEN PERUSTEELLA VUONNA 2020	14
KUVA 4 KIRJANPITOYKSIKÖIDEN JAKAUTUMINEN KUSTANNUSVASTAAVUUDEN PERUSTEELLA VUONNA 2020	15
KUVA 5 KIRJANPITOYKSIKÖIDEN JAKAUTUMINEN KILPAILUTILANTEESSA MARKKINOILLA TAPAHTUVAN TALOUDELLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUDEN PERUSTEELLA VUONNA 2020	17
KUVA 6 KIRJANPITOYKSIKÖIDEN JAKAUTUMINEN KILPAILUTILANTEESSA MARKKINOILLA TAPAHTUVAN TALOUDELLISEN TOIMINNAN SUORITETUOTTOJEN PERUSTEELLA VUONNA 2020	18

Liitteet

Tässä selvityksessä käytetyt vuotta 2020 varhaisemmat luvut perustuvat pääasiallisesti Tietoja valtion maksullisesta toiminnasta 2019 -selvityksessä esitettyihin lukuihin. Vuosien 2019 ja 2018 osalta lukuja kuitenkin päivitettiin, mikäli ne kirjanpitoyksiköiden 2020 toimintakertomuksissa poikkesivat aiemman selvityksen luvuista. Muutoksia tehtiin seuraavissa kirjanpitoyksiköissä:

Liite 1 Aiempien vuosien tietoihin tehdyt muutokset

Kirjanpitoyksikkö	Vuosi	Muutoksen kohde
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö	2018, 2019	Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot ja kustannukset.
Maanmittauslaitos	2019	Erityislakien tuotot ja kustannukset
Energiavirasto	2019	Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannukset.
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus	2018, 2019	Maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävät tuotot ja kustannukset.
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori	2018, 2019	Maksulainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävät tuotot ja kustannukset.
Valtiovarainministeriö	2019	Erityislakien tuotot ja kustannukset.
Suomen ympäristökeskus	2019	Liiketaloudellisten suoritteiden kustannukset.

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | TIEDOLLA JOHTAMINEN 2/2021

Tietoja valtion maksullisesta toiminnasta 2020

Valtiokonttori

Julkaisija: Valtiokonttori ISSN: 2489-4761

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI

Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury